

Chris Houtman

Akte van berouw

Intrige en verraad in het hart van het Vaticaan

Karakter Uitgevers B.V.

Om halftien verscheen in Rome het eerste medische communiqué. Daarin werd gemeld dat de Heilige Vader die ochtend uit voorzorg was overgebracht naar de Pius XI-kliniek. Hij had griepverschijnselen en koorts, details werden niet genoemd. Verder werd benadrukt dat er geen reden tot ongerustheid was. De kerkvorst werd behandeld door een team van vooraanstaande medisch specialisten onder leiding van dr. Viscusi, de lijfarts van de paus. Op de Pope App verscheen tegelijkertijd een gebed dat gelovigen konden bidden voor zijn voorspoedige herstel.

Kolonel Martin Hochstettler keek vanaf zijn commandocentrum op de tweede verdieping naar de ingang van de privékliniek, waar zich een behoorlijk aantal journalisten had verzameld. De deur zwaaide open, het was luitenant Burckhart die binnenkwam.

‘Het begint buiten een beetje een heksenketel te worden. Hoe is het hier?’

‘Alles onder controle, luitenant.’

‘Ik bedoel, met de Heilige Vader... zijn er ontwikkelingen?’

‘Dat kan ik niet zeggen. Ik zie alleen maar dokters in en uit rennen. Vanochtend zag het er hectisch uit, maar nu is het iets rustiger, lijkt het wel.’

‘Hebt u al gesproken met dokter Viscusi?’

‘Nee, nog niet. Ik wil de artsen en verpleegkundigen niet voor de voeten lopen.’

Hochstettlers gedachten dwaalden af naar 1978. Drie pausen in één kalenderjaar.

Als piepjonge Zwitserse Gardist had hij nachtdienst gehad toen Johannes Paulus I overleed. Hij had met eigen ogen gezien hoe de paus erbij lag, met diens bril die van zijn neus af was gegleden en *De imitacione Christi* van Thomas a Kempis in zijn handen. Met name dat boek had Hochstettler altijd een vreemd detail gevonden, omdat de overledene het zo keurig vasthield, net alsof hij er zojuist nog in had liggen lezen. Of had iemand de vingers van de paus er na diens dood omheen geklemd? Het beeld had hem altijd achtervolgd. Een gekkenhuis was het geweest. Constant gefluister, geritsel, gedoe. Die deur naar de pauselijke slaapkamer die hij moest bewaken, ging de hele tijd open en dicht omdat er weer een andere kardinaal of bisschop kwam kijken. En ondertussen hoorde Hochstettler flarden van de gesprekken die er werden gevoerd. Wel of geen autopsie? Dat was een van de voornaamste discussiepunten geweest. Het had de doodsoorzaak kunnen onthullen, maar die wilde men kennelijk niet weten. Wat hem ook nog steeds verbaasde, was niet alleen het feit dat het stoffelijk overschot van de Heilige Vader om tien uur 's ochtends al helemaal gebalsemd was, maar ook dat ze meteen daarna waren begonnen met het weghalen van zijn persoonlijke spullen. Er had zich een hartverscheu-

rend tafereel afgespeeld bij de deur van de slaapkamer toen privésecretaris Mgr. Diego Lorenzo, die de paus nog kende uit de tijd dat hij kardinaal in Venetië was, de toegang werd geweigerd, zodat hij niet eens persoonlijk afscheid kon nemen. Kort daarna werd Mgr. Lorenzo benoemd op de nuntiatuur op de Filipijnen. Weggepromoveerd. Zo ging dat in die tijd. Men hield niet van mensen die mogelijksterwijs lastige vragen zouden kunnen gaan stellen.

‘Wat zou u precies van dokter Viscusi willen weten, kolonel?’ vroeg Burckhart. Hochstettler had even nodig om zijn gedachten weer op een rijtje te krijgen na de afschuwelijke herinneringen.

‘Ik wil weten of er levensgevaar bestaat, luitenant. En ten tweede wil ik een verdomd goede verklaring voor de longproblemen die de paus plotse-ling heeft.’

‘Longproblemen? Het is niet gewoon een griep?’

‘Ik denk van niet. Ik heb ze vanochtend in de weer gezien met een zuur-stoffles. Voor een griepje wordt er geen beademing ingezet. Je weet toch dat er bij de Heilige Vader in zijn jeugd een long is verwijderd, vanwege een bacteriële infectie? Desondanks heeft hij het de laatste vijftig jaar met die andere long prima gedaan, dus waarom nu ineens beademing?’

*

Jaap werd tegen het middaguur wakker met de geur van koffie, gebakken spek en eieren. Verder had hij een bonkend hoofd en een zeurende pijn in zijn nek. Hij was in zijn vaders stoel in slaap gevallen, maar dat had hij beter niet kunnen doen. Hij kwam gebroken overeind, niet in de laatste plaats door het onthutsende rapport dat hij vanochtend had gelezen.

‘Goedemiddag, broer,’ klonk het vanuit het minikeukentje dat bij zijn vaders kamer hoorde. Daar was Albert druk bezig.

‘Wat ben jij in godsnaam aan het doen?’

‘Ik sta ontbijt voor je te maken. Pa had nog wat eieren en spek in zijn koelkastje liggen, het zou zonde zijn om die weg te moeten gooien. Wat wil je in je koffie?’

‘Niks. Zwart graag.’

‘Dat komt goed uit. Want pa had geen koffiemelk in huis en de suiker is zo goed als op.’

Jaap strompelde naar de badkamer. Daar moest hij goed in de spiegel kijken om zich te realiseren wat er allemaal was gebeurd sinds gisteravond. Hij kon het allemaal nog niet goed bevatten.

‘Je ontbijt is klaar.’

Het laatste wat hem interesseerde was een maaltijd, maar zijn maag dacht daar anders over. Die had sinds Rome geen voedsel meer gezien. Met tegenzin nam Jaap plaats aan tafel. Hij begon met een slok koffie. Dat deed hem goed. Toen een hap ei met spek. Ook dat was niet verkeerd.

‘Moet er veel gebeuren vandaag?’ vroeg Jaap tussen twee happen door.

‘Nee, dat valt wel mee. De uitvaartonderneming zorgt voor de rouwkaarten. Die zijn morgenochtend klaar. We hoeven ze alleen maar in de enveloppen te stoppen. En verder moeten we niet al te lang wachten met het leeghalen van deze kamer.’

Jaap knikte.

‘Het testament van pa stelt weinig voor,’ vervolgde Albert. ‘Het meeste geld dat hij had, is opgegaan aan de eigen bijdrage die hij hier in het verzorgingstehuis elke maand moest betalen. Ik denk dat er nog vierduizend op zijn bankrekening staat, veel meer zal het niet zijn. En die spullen hier zijn ook niet echt waardevol.’

‘Prima, ze hebben in Alkmaar een kringloopwinkel waarvan de opbrengst naar goede doelen in de derde wereld gaat, zou dat iets zijn?’

Albert knikte. ‘Zijn er nog privédingen van pa die je zou willen hebben?’

‘Ja, misschien wat foto’s van vroeger. Ik zal straks wel even rondkijken.’

‘Oké. Smaken de eieren?’

Jaap knikte. Door het ontbijtje voelde hij zich een stuk beter. Albert moest lachen.

‘Dat was een van de wijsheden van pa, weet je nog? Goed eten als je zorgen hebt.’

En goed drinken vooral, dacht Jaap bij zichzelf. Zeker na al die onthutsende stukken uit het rapport van de commissie-Deetman. Uit zijn telefoon klonk een simpel bliepje. Jaap checkte het, een update van zijn Pope App. Niet het juiste moment, hij drukte het weg, hij was nu even met iets belangrijkers bezig. Voor het eerst in jaren had hij met zijn broer Albert

een gesprek dat niet binnen drie zinnen op een knallende ruzie was uitgedraaid. Daar moest het laatste, doorgaans weinig om het lijf hebbende nieuwtje over de paus maar even op wachten.

*

Dr. Eduardo Viscusi kwam er eindelijk aan toe om kolonel Hochstettler en luitenant Burckhart te woord te staan. Van alle kanten werd er aan hem getrokken en dat liet de charmante 67-jarige internist zich graag aanleunen. Hij hield wel van de commotie die zijn functie als lijfarts van Zijne Heiligheid met zich mee bracht. Vanaf het moment dat de paus was overgebracht naar de kliniek had de ijdele arts in het centrum van de aandacht gestaan. Niet alleen werd hij benaderd door verscheidene kardinalen die alles wilden horen over de gezondheidstoestand van de paus, maar ook door mensen van de pers, die – in overleg met het Vaticaan – van hem voorlopig nog even geen echt nieuws te horen zouden krijgen. Verder waren er bezorgde telefoontjes van de autoriteiten, de politie, de burgemeester van Rome, maar ook de president en de minister-president van Italië, allemaal instanties die geïnformeerd moesten blijven. Maar tot zijn grote verbazing was dr. Viscusi nu zelfs ook door de commandant van de Zwitserse Garde gesommeerd om persoonlijk tekst en uitleg te geven over de gezondheidssituatie van de Heilige Vader.

‘Ik ben benieuwd waarom u apart met mij wilt spreken,’ begon Viscusi, die vond dat hij zijn tijd wel beter kon besteden. Om dat duidelijk te maken keek hij demonstratief op zijn horloge. ‘Over tien minuten moeten we een infuus vervangen bij de Heilige Vader, dus wat wilt u weten, kolonel?’

‘Hoe laat en op welke manier hoorde u dat er iets mis was met il Papa?’ begon Hochstettler. Hij gebaarde Burckhart om aantekeningen te maken.

‘Ik werd vanochtend om kwart over zes gebeld.’

‘Door wie?’

‘Door monseigneur Brica, de prefect van Castel Gandolfo.’

‘Wat zei hij precies?’

‘Hij zei dat er iets mis was met de paus.’

‘Ik wil graag weten welke woorden monseigneur Brica precies gebruikte.’

‘Ik weet niet meer wat hij letterlijk zei. Maar hij was in paniek. Hij zei iets in de sfeer van: ‘Il Papa is ziek, kom snel, alstublieft.’

‘Hij zei “Il Papa”?’

‘Ja.’

‘Niet “Heilige Vader”? Of “paus Franciscus”?’

‘Zeker weten. Hij gebruikte de term “Il Papa”.’

‘Waar was u toen u werd gebeld?’

‘In mijn buitenhuis aan de kust, bij Ostia. Ik ben meteen naar Castel Gandolfo gekomen.’

‘Hoe laat was u daar?’

‘Kwart voor zeven.’

‘En wat trof u aan?’

‘De Heilige Vader lag in bed. Ik heb als eerste zijn temperatuur opgemeten. 40,2 graden is veel te hoog, dus ik heb hem meteen medicatie gegeven om de koorts wat te temperen. Verder was me al snel duidelijk dat we te maken hebben met een heftige griep. De Heilige Vader had alle bijbehorende verschijnselen.’

Hochstettler nam er geen genoegen mee. ‘Als iemand griep heeft, brengt u die dan doorgaans over naar het ziekenhuis?’

Viscusi glimlachte beleefd, maar ietwat ongemakkelijk.

‘Dit lijkt op een soort van verhoor, kolonel.’

Hochstettler bleef beleefd, maar wilde desondanks een duidelijk punt maken.

‘U hebt gelijk, dokter. Dit is een verhoor. Met onze Zwitserse Garde waken wij al meer dan vijfhonderd jaar over de veiligheid en het welzijn van de Heilige Vader. Dat staat in onze taakomschrijving. Wij maken voortdurend risicoanalyses, dat is ons werk, net zoals u de gezondheid van il Papa analyseert. Ik blijf dus even bij mijn vraag van zojuist. Waarom die verplaatsing naar het ziekenhuis als u aan een griep denkt?’

Viscusi gaf geen antwoord.

‘Was het alleen een griep of had u misschien andere vermoedens?’

‘Als medicus sluit ik niets uit. In de gecontroleerde omgeving van de kliniek kunnen we Zijne Heiligheid veel beter monitoren.’

Martin Hochstettler kwam overeind.

‘Ik geloof u niet *dottore*... u neemt de Heilige Vader niet ineens zomaar op in het ziekenhuis.’

‘En toch is het zo.’

Beide mannen keken elkaar enkele seconden doordringend aan. Hochstettler begon driftig door de kamer te ijsberen. Hij kon beter nadenken als hij bewoog.

‘Wat hebt u van il Papa zelf gehoord? Was het vanochtend dat hij zich niet lekker voelde? Of vannacht?’

‘U wilt echt alles tot achter de komma weten, kolonel.’

‘Ja.’

‘Zoals hij zelf zei, werd hij gisteravond kortademig. Bovendien onrustig, alsof zijn hart harder pompte dan normaal, zo omschreef hij het zelf. Hij is daarom vroeger dan normaal naar bed gegaan. Met alle ramen open, want hij had het gevoel dat hij lucht tekortkwam.’

De commandant wendde zich tot Burckhart.

‘Luitenant, kunt u nagaan wie er gisteravond en vannacht allemaal aanwezig waren in Castel Gandolfo?’

‘Ja, commandant.’ De officier pakte zijn telefoon. Terwijl Burckhart aan het bellen was, keek Hochstettler de arts doordringend aan.

‘Is de Heilige Vader in levensgevaar, dottore?’

‘Nee.’

‘Maar?’

Viscusi zuchtte. ‘Zijn ademhaling baart me zorgen. Weet u... hij is niet meer de jongste. En als je lichamelijke constitutie zwakker wordt vanwege je ouderdom, dan kan een griepje doorslaan naar bijvoorbeeld een longontsteking. Bovendien is er in zijn jeugd al een long bij hem verwijderd, dus kortademigheid is iets waar ik scherp op let. Vandaar ook de beademingsapparatuur die ik meteen heb laten aanrukken. Ik wil erbovenop zitten, zodat we meteen kunnen ingrijpen, mocht dat onverhoopt nodig zijn.’

‘Waarom wordt er in de medische communiqués met geen woord gerept over de problemen met de ademhaling? Is dat om de mensen niet ongerust te maken?’

‘Dat is correct.’

‘En op wiens verzoek was dat precies?’

‘Hoe bedoelt u?’

‘Welke kardinalen of andere prelaten wilden liever niet dat deze ademhalingsproblemen in dit stadium genoemd zouden worden?’

‘Dat kan ik onmogelijk zeggen. Ik heb vandaag zoveel rood en paars gezien en ik ken ze ook niet allemaal...’

Hochstettler knikte begripvol, hij werd gewenkt door zijn luitenant.

‘Commandant?’

Hij stond op en liep op Burckhart af.

‘Er schijnt iets mis te zijn met het logboek van Castel Gandolfo.’

‘Wat?’

‘Ze kunnen geen enkele vermelding vinden over het bezoek van de Heilige Vader gistermiddag en gisteravond. Noch van de andere gasten...’

‘Dat kan niet, luitenant.’

‘Dat heb ik de collega’s op Gandolfo net ook gezegd, maar toch is het zo.’

Dr. Viscusi had genoeg van het gesprek met Hochstettler.

‘Ik wil nu graag bij mijn patiënt gaan kijken, commandant.’

‘Vanzelfsprekend, dottore. Dank voor uw medewerking.’

Nadat de arts verdwenen was, wendde Hochstettler zich tot zijn rechterhand.

‘Luitenant, nog één verzoek.’

‘Uiteraard, commandant.’

‘Ik wil graag contact met zuster Mary Ann Stephens.’

‘Waar kan ik haar vinden?’

‘In het klooster van de zusters van Sint Jozef van Cluny. Op de Via Angelo, vlak bij de Domus Aurea. Alvast mijn dank, luitenant. Ik ga nu zelf even bij de Heilige Vader langs.’

Burckhart wachtte tot zijn commandant uit de kamer was verdwenen en pakte toen zijn telefoon. Op Google checkte hij de naam Mary Ann Stephens. Ze was inderdaad lid van de congregatie van de zusters van Sint Jozef van Cluny, maar bleek ook te boek te staan als arts en medisch onderzoeker aan de universiteit van Rome. De luitenant slikte. ‘Wel verdomme, Hochstettler vertrouwt dokter Viscusi niet.’

*